

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 232/2011-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti H., spol. s r. o., M., zastúpenej P., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľ'a a advokáta Mgr. M. H., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Malacky č. k. 4 C 29/2008-316 z 21. januára 2009 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 159/2009-375 z 9. novembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti H., spol. s r. o., o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. marca 2011 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti H., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou

namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 C 29/2008-316 z 21. januára 2009 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 159/2009-375 z 9. novembra 2010 (ďalej aj „namietaný rozsudok“).

Zo sťažnosti a z pripojenej dokumentácie vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou proti odporcom v 1. až 3. rade domáhala určenia neplatnosti darovacej zmluvy a určenia vlastníckeho práva, resp. návrhom in eventum zaplata sumy 804 862 Sk.

Okresný súd v právnej veci sťažovateľky vydal 21. januára 2009 rozsudok č. k. 4 C 29/2008-316, ktorým jej žalobu zamietol.

Proti označenému rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, ktorým sa domáhala jeho zrušenia a vrátenia veci súdu I. stupňa na ďalšie konanie.

Krajský súd rozsudkom č. k. 8 Co 159/2009-375 z 9. novembra 2010 rozsudok súdu I. stupňa vo veci samej potvrdil, pričom sa v odôvodnení svojho rozhodnutia v plnom rozsahu stotožnil s jeho argumentáciou. Sťažovateľka v súvislosti s tým tvrdí, že krajský súd sa vôbec nezaoberal jej námietkami a okrem toho navyše nerozhodol o prípustnosti dovolania, čo nijako nezdôvodnil. Zároveň krajský súd zmenil rozsudok súdu I. stupňa v časti náhrady trov konania a uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť odporcom spoločne a nerozdielne náhradu trov odvolacieho konania.

Proti právoplatnému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka 16. februára 2011 dovolanie.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka podrobne opisuje skutkový stav a rozhodujúce skutočnosti, ktoré predchádzali jej podaniu, analyzuje dôvody zamietnutia návrhu okresným súdom, resp. dôvody potvrdenia rozsudku súdu I. stupňa odvolacím súdom akcentujúc, že

okresný súd, ako aj krajský súd nezohľadnili jej námietky ani počas pojednávania pred okresným súdom, ani v samotnom odvolaní.

Sťažovateľka taktiež odôvodňuje, v čom z jej pohľadu spočíva porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, prečo považuje rozsudky súdu I. a II. stupňa za arbitrárne, a v tejto súvislosti okrem iného uvádza, že *„Odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí vyhol posúdeniu uvedených skutočností ako aj prezentovanej právnej argumentácii sťažovateľ[ky], uvedenú právnu argumentáciu vôbec nevzal do úvahy a úplne odignoroval odôvodnenie neaplikácie právnych predpisov, naopak len stroho a arbitrárne odcitoval názor Okresného súdu...“*.

Napokon sťažovateľka z jej pohľadu konkretizuje ďalšie nedostatky, ktoré považuje za pochybenia zo strany všeobecných súdov prerokujúcich a rozhodujúcich v jej právnej veci.

K vyčerpaniu opravných prostriedkov alebo iných prostriedkov nápravy pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sťažovateľka uviedla, že proti rozsudku okresného súdu podala 6. marca 2009 odvolanie, o ktorom *„rozhodol Krajský súd v Bratislave právoplatným rozsudkom, ktorý je zároveň predmetom napadnutia touto ústavnou sťažnosťou. Proti právoplatnému rozsudku podal[a] sťažovateľ [ka] dňa 16. 02. 2011 dovolanie. Do podania tejto ústavnej sťažnosti nebol[a] sťažovateľ[ka] upovedomen[á] o tom, že by dovolací súd rozhodol o je[ji] dovolaní, a tiež či dovolací súd pripustí dovolanie voči rozhodnutiu napádaného touto ústavnou sťažnosťou. Na základe tejto skutočnosti vzhľadom k dvojmesačnej lehote ustanovenej v zmysle § 53 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov pre podanie ústavnej sťažnosti, podáva sťažovateľ[ka] túto sťažnosť z dôvodu opatrnosti, aby nedošlo k uplynutiu lehoty na jej podanie pre prípadnú neskoršie vyslovenú neprípustnosť podaného dovolania.“*

Na základe toho sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol tak, že vysloví, že namietaným rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jej základného

práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a zároveň tento rozsudok zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň sa domáha priznania finančného zadost'učinenia v sume 15 000 €, ako aj úhrady trov konania.

Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že zodpovedá skutočnosti tvrdenie sťažovateľky, že 16. februára 2011 podala dovolanie proti rozsudku krajského súdu č. k. 8 Co 159/2009-375 z 9. novembra 2010. Spis bol spolu s mimoriadnym opravným prostriedkom zaslaný 12. mája 2011 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súdu dovolaciemu. Podľa zistenia ústavného súdu o sťažovateľkou podanom dovolaní nebolo do dňa predbežného prerokovania o tejto sťažnosti rozhodnuté.

Z obsahu dovolania predloženého ústavnému súdu sťažovateľkou vyplýva, že je argumentačne založené na porovnateľných dôvodoch ako sťažnosť adresovaná ústavnému súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd preskúmal na predbežnom prerokovaní sťažnosť z hľadiska existencie dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. V tejto súvislosti považoval za potrebné poukázať na svoje subsidiárne postavenie pri ochrane ústavou garantovaných práv.

Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že samotné namietanie porušenia niektorého zo základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom prostredníctvom sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby, nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie a rozhodovanie o nej.

Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny

prípád v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám alebo právnickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio – inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie jeho zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti preskúmané (m. m. IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010).

Vzhľadom na takto formulovaný princíp subsidiarity je tak vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľkou uplatnených námietkach porušenia jej v sťažnosti označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu. Ochrany svojich práv sa sťažovateľka mohla domáhať a aj sa domáhala podaním odvolania proti nemu. Ústavný súd z tohto dôvodu sťažnosť v tej časti, ktorá smeruje proti napadnutému rozsudku okresného súdu, odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde. Ďalej sa preto zaoberal sťažnosťou len vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu.

Podstatou sťažnosti vo vzťahu k rozsudku krajského súdu č. k. 8 Co 159/2009-375 z 9. novembra 2010 je tvrdenie, že krajský súd pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľky nerešpektoval je základné právo na súdnu ochranu tým, že *„porušil svoju povinnosť dať jednoznačnú odpoveď na námietky a právne dôležitú argumentáciu sťažovateľ[ky]. Z dôvodu absencie týchto náležitostí riadneho odôvodnenia právoplatného rozsudku, je tento rozsudok podľa názoru sťažovateľ[ky] nepresvedčivý, zjavne neodôvodnený, čím nebolo zabezpečené právo sťažovateľ[ky] podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 Dohovoru.“*

Z už dosiaľ uvedeného vyplýva, že ochrany svojich ústavou a kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sa sťažovateľka domáha tak sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ako aj dovolaním doručeným okresnému súdu 16. februára 2011, o ktorom najvyšší súd ako dovolací súd do dňa predbežného prerokovania sťažnosti ešte nerozhodol. V okolnostiach daného prípadu sťažovateľka podaním dovolania (založeného na v zásade obdobnej argumentácii, akú uplatňuje v sťažnosti podanej ústavnému súdu), ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvorila stav, keď by o jej veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne aprobovateľné, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľky predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľkou využitý, ako predčasné (porovnaj napr. IV. ÚS 242/2010).

Ústavný súd môže prijať sťažnosť na ďalšie konanie a meritórne o nej rozhodnúť až vtedy, ak príslušné orgány verejnej moci už nemajú možnosť namietaný stav zásahu do základných práv alebo slobôd napraviť.

Súčasťou konštantnej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov, neznamená samotné podanie oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (IV. ÚS 177/05, IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 180/2010).

Iba za predpokladu, že sťažovateľ využil všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej ochrany svojho základného práva alebo základnej slobody a nebol s ich uplatnením úspešný, môže predložiť sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy pre namietané porušenie tohto základného práva alebo slobody ústavnému súdu. K tomu treba dodať, že

sťažovateľ nemá podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľom ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí.

Ústavný súd už vyslovil názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 145/2010, IV. ÚS 195/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd už v tejto súvislosti taktiež judikoval (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, III. ÚS 167/2010, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 195/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude v takýchto prípadoch považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. novembra 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Ak by sa ústavný súd vecne zaoberal sťažnosťou pred rozhodnutím najvyššieho súdu o podanom dovolaní, mohol by neprípustne zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov. V prípade, že by ústavný súd čakal na rozhodnutie dovolacieho súdu, mohlo by to navádzať potenciálnych sťažovateľov k obdobnému postupu, aký zvolila v okolnostiach daného prípadu sťažovateľka, t. j. k paralelnému podávaniu sťažností ústavnému súdu zároveň s podaním dovolania, čo vzhľadom na už uvedené nie je opodstatnené.

S odvolaním sa na uvedené skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale ju podľa zásady ratio temporis odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2011